

IL-GIDEB GĦOMRU QASIR

Werqa ħabaq għal Dun Karm.

Wiżu kien rieġa' mill-ħrit għal għaxet in-nhar bil-moħriet fuq kitfejh u l-ħmara għajjena tofrok quddiem. Kif daħal il-ġewwa mix-xatba, Grezz, martu, feġġet mill-għorfa mberġna bil-fettieħa tal-benniena f'idha. Infexxet f'biġja u resqet fuq żewġha—"Ħadulna mogħża, Wiż. Għadni kif tajt daqtejn sewwa lil dak il-miħhut ta' tifel. Ħareġ b'erba' mogħżiet dal-għodu u daħal bi tlieta. Qal li kienu jirgħu m'hux bogħod minnu u waħda minnhom Alla ma għamilha. Noqtlu jien, l-anqas ma tista' terħilhu erba' bhejjem, tifel daqsieħ". Dal-kliem ferragħtu f'daqqa, donnu kien miġbur f'ċurniena, bla nifs ta' xejn, bil-fettieħa tferfer f'wiċċ żewġha u nofsha mdawwra lejn it-tifel, imrekken mal-ħajt tal-għorfa.

—Wiżu kien imdorri għal dawn l-irwiefen tal-mara iżda it-telfa tal-mogħża ħassa minnufih.

—"Jistáx ikun li tbiegħdet u nħbiet wara xi ħajt?" qal Wiżu biex iġhid xi ħaġa.

—"M'hux daqs kemm fittixnieħa"—qabżet il-mara—"ġrejna il-ħára kollha u nżilna sa tarf il-wied. Dik ġabruħa xi ġirien narra min ħadha jitlef.... hekk jew hekk, aqta' jesek u berred busbiesek, għax ma narawhiex aktar."

Wiżu daħħal il-ħmara fil-ġirna, telak il-moħriet f'rokna, u biex jara liema naqset, resaq lejn il-mogħoż, imwerwrin daqs it-tifel, u mgezza ras ma' ras wara l-bajtar.

—"Il-ħamra li xtrajna minn għand Sidor", qal.

—"Iva dik, kollha kemm hi",—qalet Grezz—"int għax ma tarax x'ser tagħmel, qiegħed hemm donnok ċepħa. Mur għall-anqas u kellem il-pulizija. M'hux għax sejrin iġħaġġlu jfittxuħa. Dawk xi carrettun bla fanal jaraw, imma ma tistáx taf. Mur."

Wiżu telaq, aktar biex jeħles mil-lsien il-mara nkella biex iħabbar lill-pulizija bit-telfa tal-mogħża, fl-aħħar sab ruħu l-għassa.

Is-Surgent kien bil-qiegħda wara mejda kbira jikteb.—Dal-waqt miegħek", qallu, bla ma rafa' rasu biex iħares lejħ.

—"Għaġla xejn—surgent"—qal Wiżu wara li neħħa il-berritta; skanta jħares lejn il-praspar li kien hemm min-

xura fil-kamra. Quddiemu armarju kbir mimli pistoli, manetti, lanterni, lembubi, imfietah, u mal-hajt slielem tal-habel, gumni, fisien, bramel tal-ilma u karti stampati kemm trid. —“Għandhom tarzna shiħa”—qal bejnu u bejn ruħu—“għodda hawn jekk iridu jsibuheli l-moghħza”. L-anqas intebah li s-surgent kien rafa' rasu jħares lejha.

—Xi ġralek, nisimghu? staqsa s-surgent.

—“Jien ma ġrali xejn” wieġeb Wiżu—“it-tifel tiegħi hareġ jira' erba' mogħziet u raġa' d-dar bi tlieta. Qal li serqulu waħda.”

—Jaf min ħadhielu?

—Li kont naf kieku mort ġibtha, hi fejn hi.

—Issa xi tridni nagħmillek?

—Għamel li tista'.

—Int għarrex dejjem u jekk ikollok xi ħjiel ejja għidilna. Min ħa l-moghħza m'hux sejjer idur biha fit-toroq u l-anqas ser jiġi jgħid lilna. Imma la ġejt jinħtieġ inniżżel ir-rapport tiegħek—Għidli—kif kienet dil-moghħza?

—Gidja sbejħa, għenieqa tal-ewwel — qal Wiżu — għalja fuq saqajha, xaqra lankenija.

—Bil-mod għax irrid nikteb— x'għedt xaqra? din xi tkun?

—Xaqra—lewna aħmar.

—Mela għid ħamra ħalli nifhmek, ġej bil-brejku.

—Għax aħna hekk ngħidula.

—Rasha zġħira, fartasa u mejxa.

—Trid tfehemni.

—Fartasa, għax bla qrun, għal ġieħ wiċċek, u mejxa għax widnejha daqs nitfa.

—X'izjed?

—Midliela u bl-imsielet.

—Midliela kif?

—Midliela għax għandha xagħrha twil.

—Dawn irqaqat aħna ma nafuhomx għax il-belt ma għandniex x'naqsmu mal-moghħoż aħna, u hawn m'ilix—x'izjed?

—Aħfirli surgent, aħna mrobbija mal-bhejjem u fuqhom biss niħadtu.

—Jien m'inix inlumek. Dak li għedtli biż-żejjed, jiġifieri għandek biex tagħrafha sewwa.

—Għandi ngħid! minn dufrejha twal, mill-mirek ta' wiċċha, u mbagħad imxattra u batra.

—Batra, marida?

—Lè, batra għax għandha denbha zgħir kemm jista' ikun.

—Jekk nitilqek tibqa' tgħid sa għada fuq dil-moghża. Int x'jismek?

—Wizu Żahra.

—Ta' min igħidulek?—Tal-Ġirbi.

—Missierek?—Missieri ma jaf xejn fuq il-moghża għax mejjet.

—Irrid naf x'kien jismu.—Ġakbu.

—Kemm il-sena għandek?—Żewġ għexieren u tnejn.

—Fejn toqgħod?—Wara il-Knisja, f'tarf is-sqaq taħt in-niċċa.

—Għid Strada Rjali, jekk taf. Tista' tmur.

Wiżu mar qajla qajla d-dar, aktar bil-buli milli kien qabel. Il-miġja sal-għassa ma qawwitlux it-tama li jsib il-gidja. Jekk tilhaq toħroġ mir-raħal roddilha s-salib. Jekk tibqa' moħbija, sa fl-aħħar toħroġ u wieħed jista' jiltaqa' magħha. Mela ma kien hemmx x'taġmel. B'dan kollu mur sabbar lill-mara!

Għaddew xi ġimagħtejn, u wara jum qagħad, għax ix-xita, sħaba waħda wara l-oħra, Wiżu għall-ħabta tal-għasar waqaf jithaddet ma' xbinu fuq ir-riħ tal-wied. Minn wara l-ħajt tal-għalqa ta' qoddiemhom, inqala' Feliċ, wieħed mill-ġirien tiegħu, warajh merħla mogħoż ġmielha. Ried kieku jieqaf, ried jara jaqbadx triq oħra, imma mogħdija waħda kien hemm u baqa' għaddej bħalli kieku minn moħħu ma kien għadda ebda ħsieb. Wasal qoddiem iż-żewġt irġiel u sellem,

—“Ir-risq u l-barka”—qal Wiżu.

Il-mogħoż laħqu quddiem Wiżu li b'daqqa ta' għajn fela l-merħla kollha. Ma l-aħħar qabda lemaħ il-gidja tiegħu. Qabeż bħal għafriid ħdejn Feliċ, urieh b'idu l-moghża u staqsieh:

—“Dik ix-xaqra ma nafhilekx; mnejn ksibta? mita dahħaltha?”

—“Wisq naf”, qal Feliċ, “kollha ilhom għandi żmien.”

—Mhux kollha! għax dik tiegħi, nagħrafha.

—Hallini minnek Wiż. Għalkemm ma tridx tgħid li ħadthielek jien.

—“Jien ma ngħid xejn, ingħid biss li dik ħwejġi, ħan-nurik li qatt ma flejtha sewwa dik il-gidja u li għalhekk għadha ġdida għandek”. Resaq fuq il-moghża u b'idejh għattielha għajnejha.

—Dil-moghża għawra, Feliċ, għidli minn liema għajn? Feliċ tħawwad, imma ma weriex, u bid-daħqa f'fommu qal: Kemm hsibtni nieqes? Mix-xellugija.

—“Ma qtajtx”, qal Wiżu.

—Kif m'hix mil-lemenija? Ara sewwa.

—Int xellugija għidt.

—Ma nafx—leminija ridt ngħid, għax jien naf kemm ħabbtitni biex indewwiha.

—Daqs kemm ħabbtitek biex sraqtha—qal Wiżu li neħħa idejh minn wiċċ il-moghża. “Il-gidja għandha għajnejha aħjar minn tiegħek, għax tiegħek imċefċqa. X'dewwejt ruhek il-ħażina?” Qabad il-moghża mill-ħabel li kellha f'għonqa u ħariġha mill-merħla.

—Feliċ libet u ħares lejn xbin Wiżu għal xi għajjnuna, imma dan, raġel daqs imramma, infexx f'daħka u kal lil Feliċ. “Inqlejt b'żejtek Feliċ, jekk tisma' minni tibqa' sejjer għal xogħlok, għax hekk il-ħaġa tibqa' bejnieta. Jekk tmieri lil Wiżu għandek mnejn issib ruhek f'qiegħ il-wied bla ma taf kif, u siegħa wara tista' tigi marbut u meħud Kordin. Izzi ħajr 'l Alla li sibt nies tajba l-lum”...

Feliċ għaddas rasu lejn l-art u nstama' jgerger: Dawn bċejjeċ! dil-gidja kif giet għandi?” Imbagħad sejjer il-ħorġa fuq il-bhejjem u saqhom: “Zha l-hemm, Zha l-barra”, u baqa' sejjer bla kliem u bla sliem.

Wiżu ferħan ser itir baqa' bil-gidja f'idu jmellisha il-ħin kollu. Xbinu ħares lejhom u xtaq iġħannaqhom, imbagħad qal: “Wiż ħriġt minnha ta' raġel. X'fatta bramtu hej! Mur obsor li Feliċ kien jasal sa hawn! Ma trid taħlef għal ħadd milli nara. Issa int kliem xejn. Lis-surgent mur għidlu li l-gidja sibtha u la anqas u la aktar. Lill-mara għidilha: Kollox sewwa l-moghża giet. Il-lejla, wara l-ikel, ħallasli nofs għand Marozz. Mur għax dalam”.

—Saħħa, xbin, li ma kontx int il-lejla kont nikser għonqi.